Rikshospitalet 20.11.14:

Hva er habilitering?

Nils-Øivind Offernes
psykologspesialist
Avdeling for nevrohabilitering,
Oslo universitetssykehus

Hva betyr habilitering?

Definisjon:

Habilitering er tidsavgrensede, planlagte prosesser med klare mål og virkemidler, hvor flere aktører samarbeider om å gi nødvendig bistand til brukerens egen innsats for å oppnå best mulig funksjons- og mestringsevne, selvstendighet og deltakelse sosialt og i samfunnet.
(Helse- og omsorgsdepartementet, 2006)

Habilitering vil si å bygge opp og støtte funksjoner, samspill og livskvalitet hos mennesker med **tidlig ervervede** eller **medfødte** funksjonshemminger.
(Forente nasjoner 2007)

Planlagt og tidsavgrenset bistand

Klare mål og virkemidler

Flere aktører samarbeider

Brukers egen innsats og mestring

Primærmålgrupper for habilitering

- Psykisk utviklingshemming
- Cerebral parese
- Autismespekterforstyrrelse
- Hjerneskadesyndromer/misdannelser :
  - Hydrocefalus
  - Kompliserte epilepsier
  - Omfattende sansedefekter
  - Kromosomfeil
- Ryggmargsbrokk
- Nevromuskulære sykdommer
- Sjeldne syndromer
- Stoffskiftesykdommer
- Progressive nevrologiske sykdommer
- …

Habiliteringsarbeid har som hovedmål å prøve å forebygge og redusere de negative konsekvensene av sykdommer, lyter eller skader som allerede eksisterer.

(Tetzchner 2008)

Habilitering i et livsløpsperspektiv

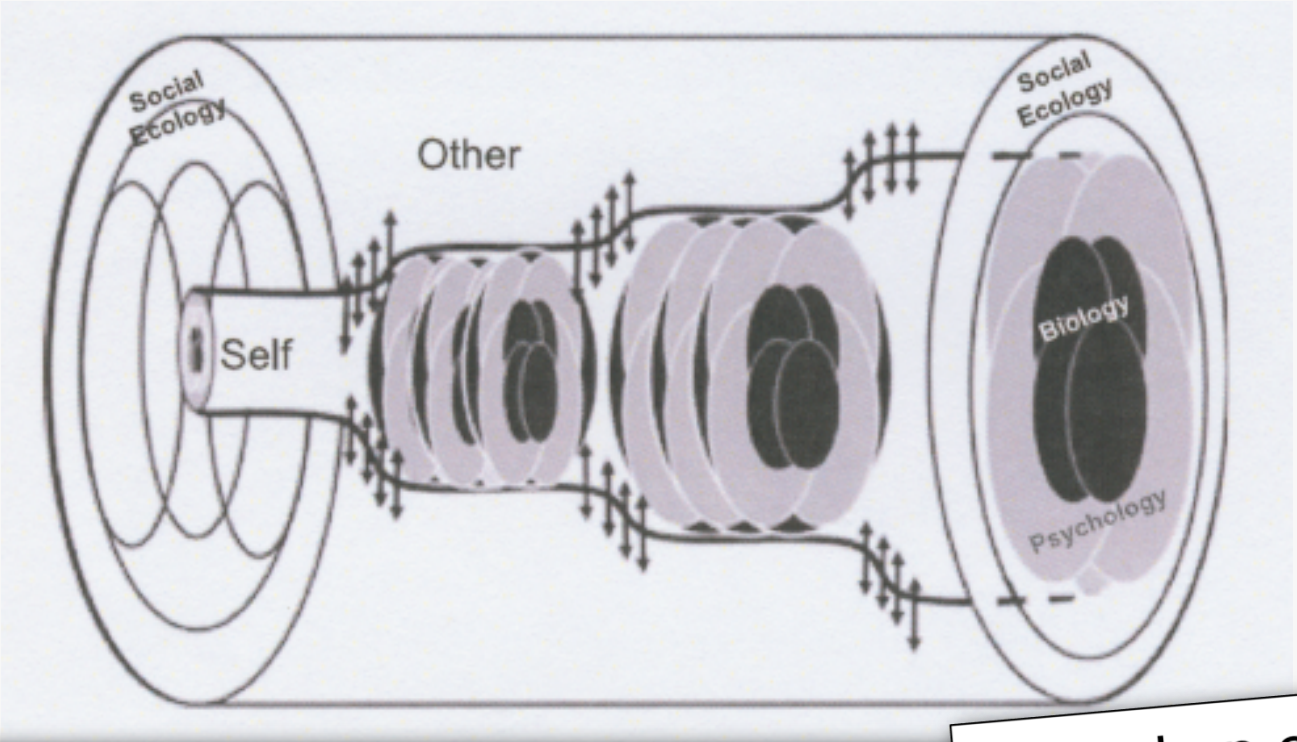

Mål:
Legge til rette for best mulig utvikling og livskvalitet ut fra personens forutsetninger

Kunnskap om utviklingsforløp

Kunnskap om vanlige belastninger

Mål for habiliteringsarbeidet = Livskvalitet

”… gi **nødvendig bistand** til brukerens egen innsats for å oppnå best mulig funksjons- og mestringsevne, selvstendighet og deltakelse sosialt og i samfunnet”. (Helse- og omsorgsdepartementet, 2006).

Jfr. ICF kan denne bistanden være ifht.

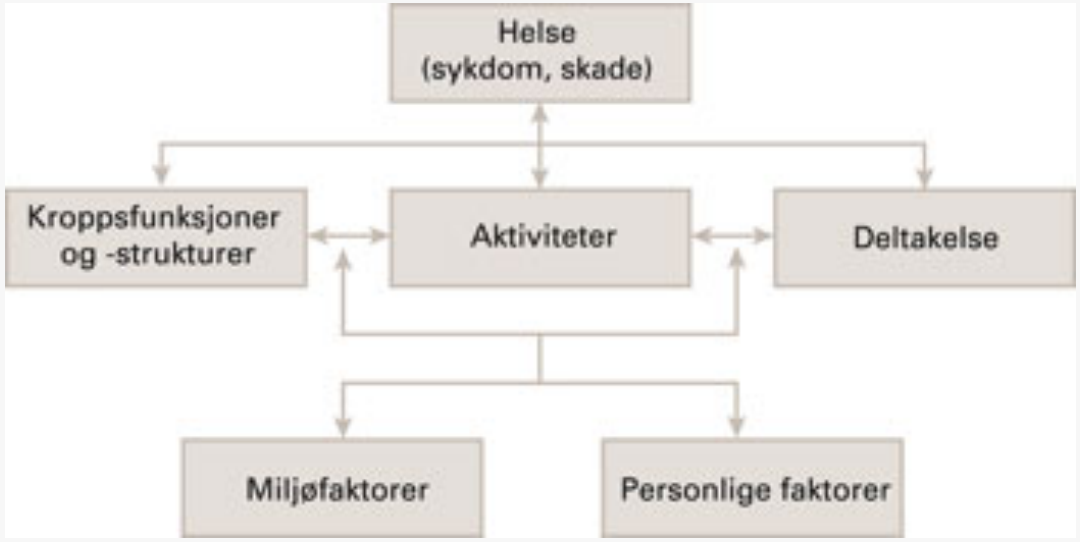

Tiltak på flere nivåer

(«Habilitering for livet» - Bjorbækmo, Billington, Hagen og Løland 2004)

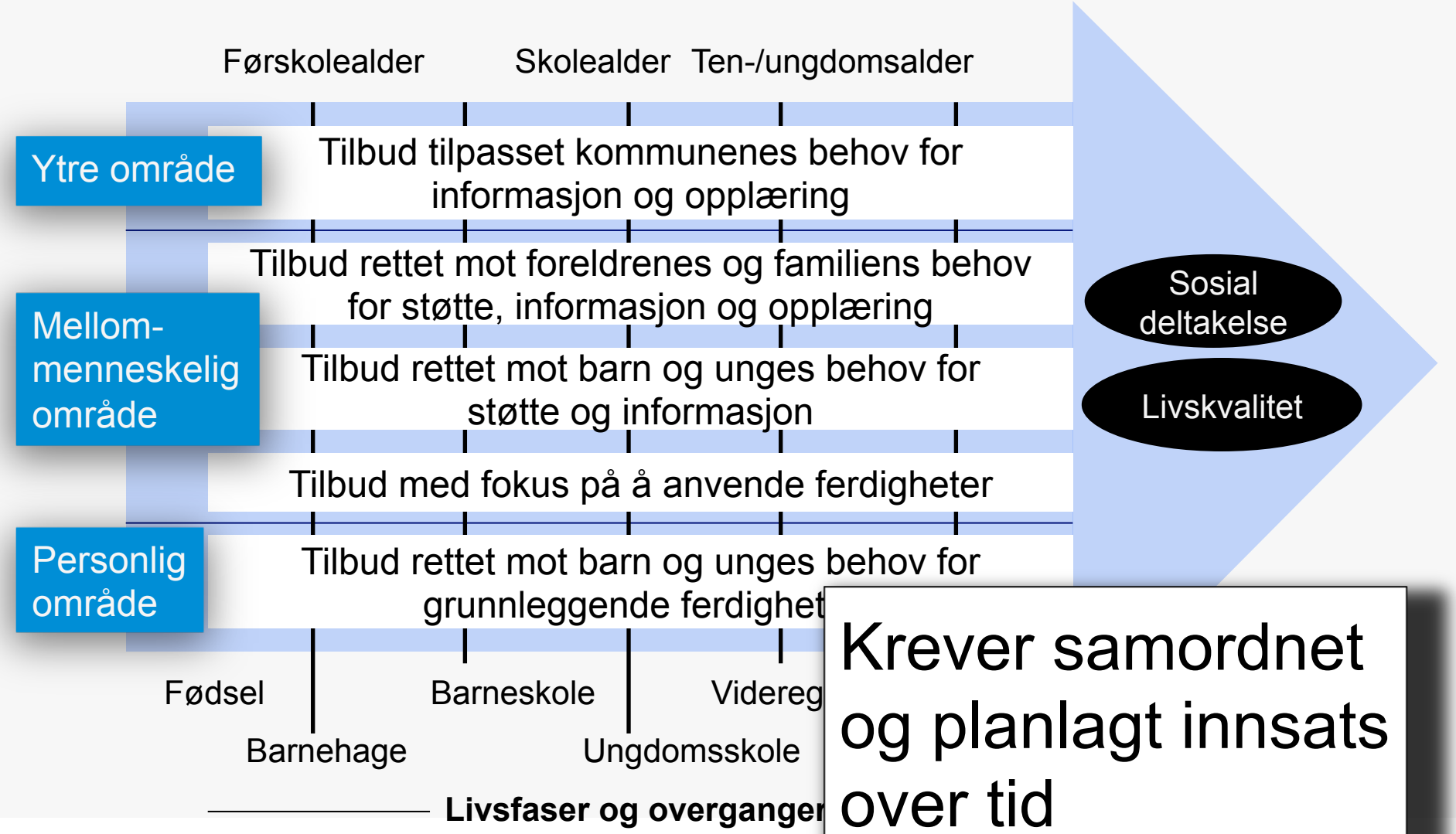

Krever samordnet og planlagt innsats over tid

Tverrfaglig bistand fra mange aktører

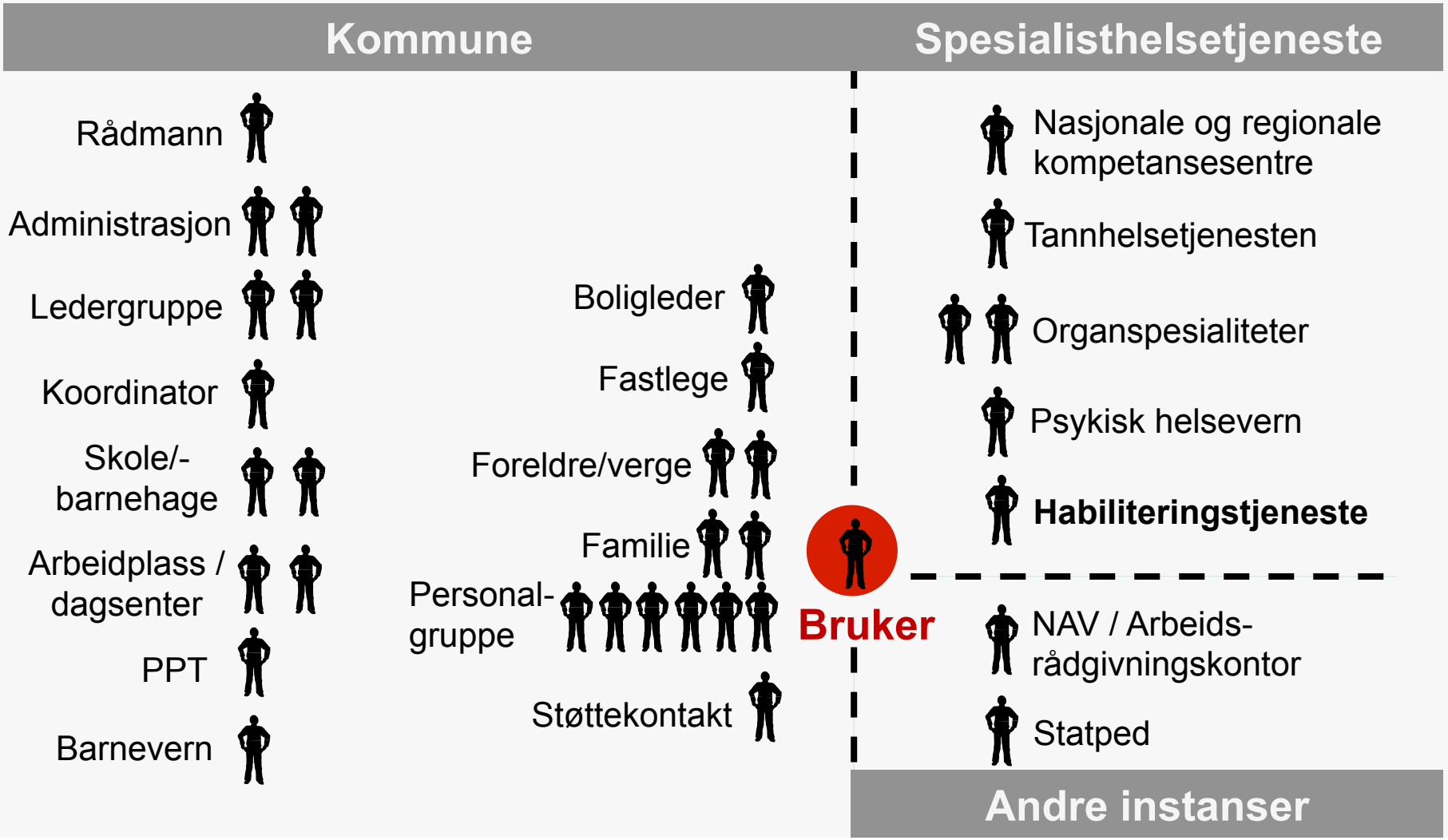

Tverrfaglig bistand fra mange aktører

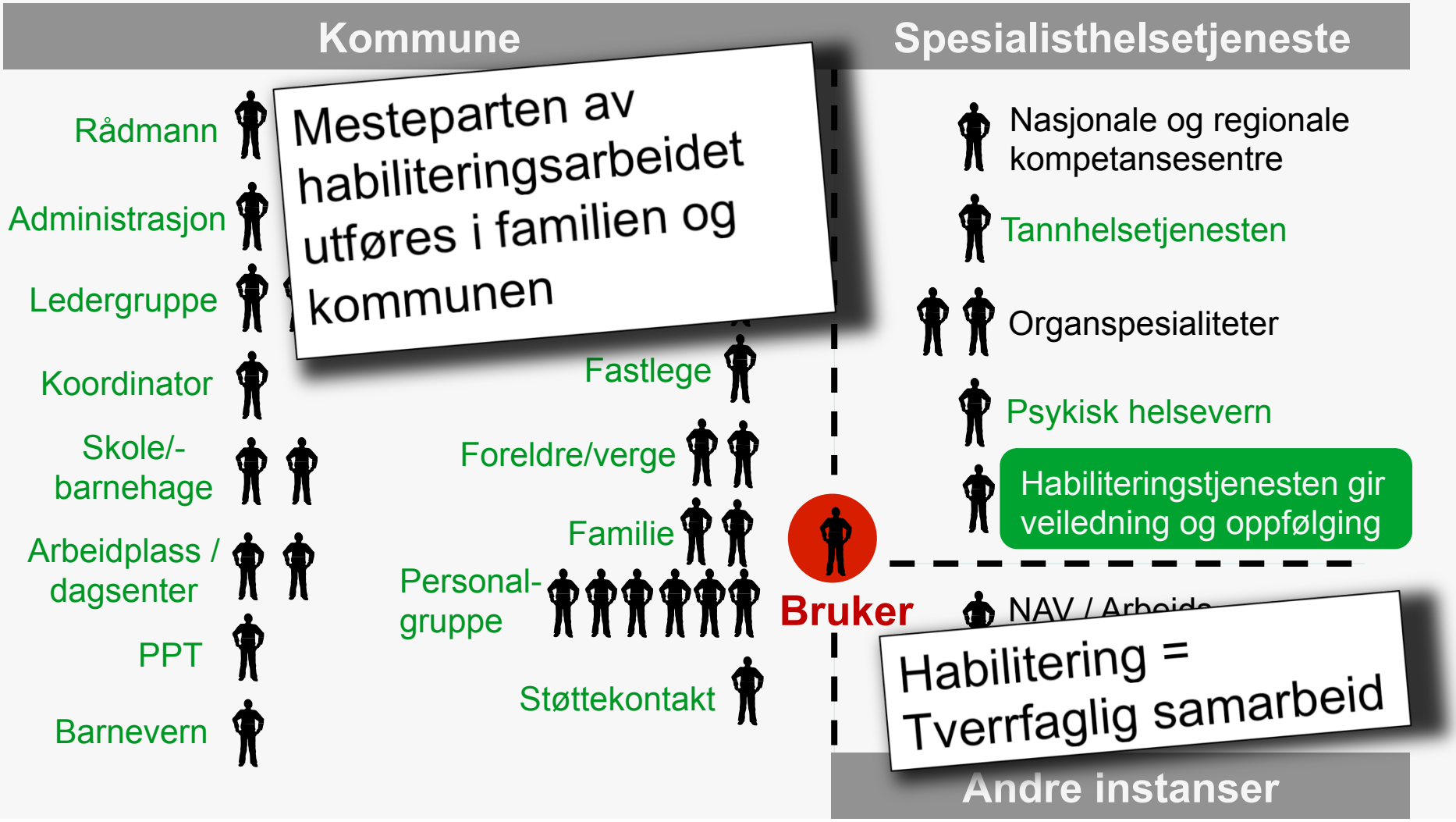

Spesialisert habilitering

Et eget fagfelt

Spesialisthelsetjenesten bistår der kompetansen går ut over det som kan forventes av kommunen.

Nevrologi
- Utviklingsforstyrrelser
- Syndromer
- Degenerative lidelser
- Epilepsi
- Tilpasset medisinsk behandling
- …

Psykologi
- Utviklingshemming og autismespektrumforstyrrelse
- Utredning av kognitiv funksjon og adaptiv atferd i målgruppene
- Tilpasset behandling / støtte
- Psykoedukasjon
- …

Miljøbaserte intervensjoner
- Tilrettelegging og forebygging
- Støtte, veiledning og oppbygging av tjenester
- Funksjonell analyse ved utfordrende atferd
- Vedtak med bruk av tvang og makt (KHOL kap. 9)
- …